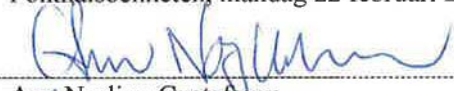

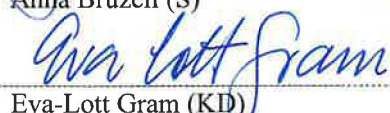
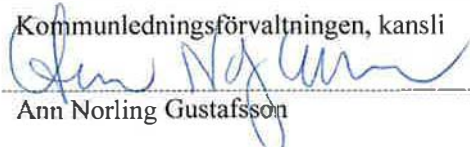

SAMMANTRÄDESPROTOKOLLFolkhälsorådet
Sammanträdesdatum: 2016-02-08Sida 1
Paragraf nr 1-8

Plats och tid	Kommunhuset, Karlsborg, måndag 8 februari 2016, kl 13.30-16.00	
Beslutande	Anna Bruzell (S) Eva-Lott Gram (KD) Catarina Davidsson (C) Laila Neck (S)	Karlsborgs kommun Östra hälso- och sjukvårdsnämnden Karlsborgs kommun Östra hälso- och sjukvårdsnämnden
Övriga deltagande	Kjell-Åke Berglund Ann Norling Gustafsson Ann Lindquist Kari Yvonne Lindholm Kajsa Eriksson Larsson	kommunchef, Karlsborgs kommun folkhälsostateg, Folkhälsoenheten Skaraborg leg arbetsterapeut/handledare, Aktivitetshuset, Karlsborg § 3 specialassistent LSS boende Karlsborg § 3 barn- och utbildningschef, Karlsborg § 4
Förhindrade	Beate Poetzsch Magnus Fällström	chef Närhälsan, Karlsborg chef Folk tandvården Karlsborg
Utses att justera	Eva-Lott Gram (KD)	
Justeringens plats och tid	Folkhälsoenheten, måndag 22 februari 2016 kl 08.00	
Underskrifter	Sekreterare	 Ann Norling Gustafsson
	Ordförande	 Anna Bruzell (S)
	Justerande	 Eva-Lott Gram (KD)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Folkhälsoenheten		
Sammanträdesdatum	2016-02-08		
Datum för anslags uppsättande	2016-02-22	Datum för anslags nedtagande	2016-03-15
Förvaringsplats för protokollet	Kommunledningsförvaltningen, kansli		
Underskrift	 Ann Norling Gustafsson		

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08**Innehållsförteckning**

FHR § 1	Godkännande av dagordning	3
FHR § 2	Föregående protokoll	4
FHR § 3	Information	5
FHR § 4	Hälsofrämjande skolutveckling	6
FHR § 5	Verksamhetsberättelse 2015	7
FHR § 6	Laget runt- folkhälsoarbete	8
FHR § 7	Kurser och konferenser	9
FHR § 8	Utvecklingsdag 2016	10

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08**FHR § 1 Godkännande av dagordning**

Dagordningen godkänns med tillägget att under punkten Övrigt diskutera den planerade utvecklingsdagen 23 maj.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08

FHR § 2 Föregående protokoll

Föregående mötesprotokoll går igenom och läggs till handlingarna.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08**FHR § 3 Information**

Ann Lindquist Kari, legitimerad arbetsterapeut/handledare Aktivitetshuset, Karlsborg och Yvonne Lindholm specialassistent, boende LSS i Karlsborg informerar om projektet *Hälsosam livsstil* inom LSS verksamheten i Karlsborg från 2016 -2018.

Folkhälsostrategen informerar om arbetet för social hållbarhet för målgruppen barn och ungdomar i kommunen. Samarbetet sker med socialförvaltningen och barn-och utbildningsförvaltningen samt Östra hälso-och sjukvårdsnämnden. *Projektet heter Bra uppväxtvillkor i Karlsborg.* Den första fasen är igång med kartläggning och analys av vad som idag görs för målgruppen barn och ungdomar i kommunen.

Folkhälsostrategen informerar vidare om skolmåltidsenkät som genomförts i kommunen under hösten 2015. Kommunstyrelsen är beställare och mottagare av resultatet. Anna Bruzell (S) informerar om att vid kommunstyrelsens arbetsutskott senaste sammanträde, den 2 februari, beslutades att en kommunikationsplan gällande skolmåltidsenkäten bör fastställas och att delaktighet från olika håll bör ske i den fortsatta processen.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08**FHR § 4 Hälsöfrämjande skolutveckling****Folkhälsorådet beslutar**

Folkhälsorådet beslutar att godkänna förslag till organisation för processen hälsofrämjande skolutveckling.

Sammanfattning

Barn- och utbildningschefen är adjungerad till folkhälsorådets ordinarie möten för att avrapportera hur arbetet med hälsofrämjande skolutveckling fortskrider. Kajsa Eriksson Larsson ny barn- och utbildningschef, presenterar sig samt presenterar tillsammans med folkhälsostrategen förslag till ny organisation av processen Hälsofrämjande skolutveckling. I det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för barn och ungdomars hälsa i Karlsborg kan två spår utrönas "Bra uppväxtvillkor i Karlsborg" och "Hälsofrämjande skolutveckling".

Hälsofrämjande skolutveckling föreslås fokusera på hur skolan som arena främjar barn och ungdomars hälsa. Styrgrupp för denna process föreslås bestå av Barn- och utbildningschef (sammankallande) samtliga rektorer, förskolechef samt folkhälsostrateg. Vid behov adjungeras de tjänstemän som rör utvecklingsområden i processen t ex samordnare för elevhälsa samt kostchef gällande skolmåltider. Folkhälsorådet blir referensgrupp och barn- och utbildningschefen adjungeras fortsättningsvis till folkhälsorådets ordinarie sammanträde för att informera kring processen.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Förslag till organisation för Hälsofrämjande skolutveckling

Beslut sänds till

Barn- och utbildningschef/Barn- och utbildningsnämnden

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08**FHR § 5 Verksamhetsberättelse 2015****Folkhälsorådets beslut**

Folkhälsorådet beslutar att Verksamhetsberättelse 2015 godkänns.

Sammanfattning

Utifrån den fastställda verksamhetsplanen för 2015 har genomförda insatser följts upp utifrån de fastställda strategierna. Det övergripande målet är att Karlsborgs innevånare ska ha bäst hälsa i Skaraborg 2020. För att nå målet har Karlsborg ställts för ett antal utmaningar/mål. Insatserna har utgått från de strategier som tagits fram för att nå målen. Barn och ungdom är en prioriterad målgrupp för folkhälsorådets verksamhet. Bokslutet visar ett överskott på 385 kr. Verksamhetsberättelsen ska enligt gällande samverkansavtal redovisas till Karlsborgs kommun och hälso- och sjukvårdsnämnden sista februari årligen.

Beslutsunderlag

Bilaga 2. Verksamhetsberättelse 2015.

Beslut sänds tillKommunstyrelsen
Östra hälso- och sjukvårdsnämnden

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08**FHR § 6 Laget runt- folkhälsoarbete**

Eva-Lott Gram (KD) informerar om att Östra Hälso- och sjukvårdsnämnden vid nästa sammanträde i mars kommer att ha en dag om folkhälsoarbetet i Skaraborg. Ärenden kommer bland annat att vara utformningen av folkhälsoavtalen från 2017 och om ett folkhälsobokslut "Bäst hälsa 2020" kan tas fram.

Catarina Davidsson (C) har funderingar kring hur man i Karlsborg når ut med information till de äldre angående färdtjänst. I Hjo kommun har man haft information genom seniormässan som årligen arrangeras av kommunen. Folkhälsostrategen informerar om de möte som varit kring äldres hälsa och de främjande och förebyggande delarna i detta.

Folkhälsostrategen informerar om att utbildningen gällande sociala investeringar erbjuds nu kommunerna den 27 april. Utbildningen var tidigare planerad i november men blev inställd på grund av den ansträngda situationen kommunerna då hade.

Anna Bruzell (S) och folkhälsostrategen har deltagit på konferensen *Samling för social hållbarhet - Fullföljda studier* den 4 februari och informerar från konferensen.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08**FHR § 7 Kurser och konferenser**

Folkhälsostrategen informerar om att konferens för folkhälsoråden anordnas den 14 november i Tidaholm, blänkare kommer inom kort.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Folkhälsorådet

Sammanträdesdatum:
2016-02-08**FHR § 8 Utvecklingsdag 2016****Folkhälsorådet beslutar**

Folkhälsorådet beslutar att ändra datum för utvecklingsdagen 2016 till den 30 maj kl 08.30. Ordinarie sammanträde sker på eftermiddagen samma dag.

Sammanfattning

Folkhälsorådet beslutade under 2015 att en utvecklingsdag skulle hållas den 23 maj på förmiddagen och att ordinarie sammanträde skulle förläggas på eftermiddagen samma dag. Folkhälsostategen har diskuterat frågan med kommunstyrelsen ordförande och fått förslag att lägga utvecklingsdagen då kommunstyrelsen har ordinarie sammanträde. Efter diskussion om innehåll och vilka funktioner som bör kallas till en utvecklingsdag för folkhälsorådet, beslutas att flytta utvecklingsdagen till 30 maj kl 08.30. Ordinarie sammanträde sker på eftermiddagen.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Förslag till

Organisation Hälsöfrämjande skolutveckling från 2016

Bakgrund

En av de viktigaste förutsättningar för ungdomars framtida möjlighet är utbildning. Personer med lång utbildning har oftare bättre hälsa än personer med kort utbildning. Kommunen har huvudansvaret för elevernas färdigheter så att de har behörighet till gymnasiet. Satsningar på skolan och barns utbildning, ur ett folkhälsoperspektiv, är en investering och en viktig del av tidiga insatser för att förebygga ohälsa (Öppna Jämförelser folkhälsa, 2014).

I *Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014- 2020 (VG 2020)* är det övergripande målet att ge alla invånare bästa möjliga utvecklingsförutsättningar. I strategin står att läsa om prioriterade frågor. En av dessa är att fler ska bedriva eftergymnasiala studier och avhoppet från skolan ska minska, detta för att minska utanförskapet och för att utjämna skillnaderna i hälsa.

Den enskilda skolan har stora möjligheter att påverka elevers hälsa och lärande genom sin struktur och miljö. Genom att arbeta med hela lärandemiljön och alla verksamma däri, ökar utsikterna för att nå framgång både kunskapsmässigt och hälsomässigt (Skolverket).

Syftet med Hälsöfrämjande skolutveckling är att främja barn och ungas hälsa med skolan som arena och därigenom medverka till fullföljda studier.

På uppdrag av Strategigruppen för folkhälsa, Skaraborg anordnade Folkhälsoenheten, Skaraborg 2012 konferensen *Invånarna i Skaraborg ska ha bäst hälsa i Sverige år 2020- Hur når vi det tillsammans?* Som uppföljning anordnades en ny konferens 2013 *Hälsöfrämjande skolutveckling i Skaraborg – Hur kan vi påverka hälsan för barn och unga?*

Konferensdeltagarna från Karlsborgs kommun bildade en arbetsgrupp där barn- och utbildningschefen var sammankallande. Arbetsgruppen bestämde att folkhälsorådet skulle vara styrgrupp och barn- och utbildningschefen adjungerades till folkhälsorådets ordinarie sammanträde att informera i ärendet. En första inventering gjordes på alla kommunala skolor vad som görs utifrån hälsöfrämjande skolutveckling. Arbetsgruppen upplöstes efter

en skrivelse av barn- och utbildningschefen (bilaga 1). Efter detta har några utbildningsdagar i ämnet anordnats för BUN:s personal under 2014 och 2015, där även personal vid Forsviks friskola deltagit. Folkhälsoenheten Skaraborg har också anordnat strategidagar gällande sociala investeringar med tema som *Hälsofrämjande skolutveckling* och *Fullföljda studier*.

Parallellt med detta arbete har vidare Skaraborgs kommunalförbund, med finansiering från Västra Götalandsregionen, under 2012-2015 genomfört projektet *Fullföljda studier* (bilaga 2). Projektledare Susanne Sandgren har informerat om projektet i folkhälsorådet i november 2014 samt i rektorsgruppen i mars 2015.

Östra hälso- och sjukvårdsnämnden bjöd 2015 in kommunerna i Skaraborg till samverkan för social hållbarhet. Karlsborgs kommun beviljades i juni 2015 medel från Östra hälso- och sjukvårdsnämnden för social hållbarhet med målgruppen barn och ungdomar i processen hälsofrämjande skolutveckling under 2015 och 2016.

Syftet med projektet är att utveckla en samverkansmodell för social hållbarhet mellan skola och socialtjänst i Karlsborgs kommun, som integreras i ordinarie verksamhet genom att:

- att främja elevers psykosociala arbetsmiljö för att främja hälsa och därmed lärande
- att minska skolfrånvaron
- att öka och förbättra samverkan mellan professioner som möter barn och unga och deras familjer i Karlsborg
- att utveckla stödet till barn, ungdomar och deras föräldrar i hälsofrämjande och förebyggande syfte t ex genom att erbjuda föräldrautbildning
- att tidigt upptäcka barn i riskzon för ohälsa
- att färre barn ska "hamna mellan stolarna" bland olika aktörer.

En styrgrupp har bildats bestående av socialchef, 1:e socialsekreterare, tf barn- och utbildningschef, två rektorer, samordnare för elevhälsan och folkhälsostrateg. Styrgruppen startade upp arbetet i september 2015. Styrgruppens diskussioner har mynnat ut i goda intentioner, att utveckla arbetet mot *Bra uppväxtvillkor i Karlsborg*. Från och med januari 2016 anställs en projektledare på 50 % för att göra en kartläggning och analys av vad som idag görs samt behov.

Förslag till organisation av processen Hälsofrämjande skolutveckling

Utifrån vad ovan anförs gällande det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för barn och ungdomars hälsa, kan två spår utrönas *Bra uppväxtvillkor i Karlsborg* och *Hälsofrämjande skolutveckling*.

Hälsofrämjande skolutveckling föreslås fokusera på hur skolan som arena främjar barn och ungdomars hälsa. Kartlägningsrapporten för projektet *Fullföljda studier* ger exempel på utvecklingsområde t ex systematisk skolutveckling, likabehandlingsarbete och pedagogisk grundsyn (bilaga 3). Styrgrupp för denna process föreslås bestå av Barn- och utbildningschef (sammankallande) samtliga rektorer, förskolechef samt folkhälsostrateg.

EG
AB

Vid behov adjungeras de tjänstemän som rör utvecklingsområden i processen t ex samordnare för elevhälsa samt kostchef gällande skolmåltider. Folkhälsorådet förslås bli referensgrupp. Barn- och utbildningschefen adjungeras till folkhälsorådets ordinarie sammanträden för att informera om arbetet.

Hälsofrämjande skolutveckling är en ständigt pågående process inget projekt.

Ann Norling Gustafsson

Folkhälsostrateg

Kajsa E Larsson

Barn- och utbildningschef

EA/ho

Folkhälsorådet Karlsborg

Verksamhetsberättelse 2015

Innehållsförteckning

Karlsborg ska ha bästa hälsa i Skaraborg år 2020.....	3
Karlsborgs folkhälsoråd	3
Goda livsvillkor.....	4
En bra start i livet och föräldrastöd	4
Hälsofrämjande skolutveckling.....	5
Delaktighet och inflytande	5
Stödja ideella föreningar som bedriver verksamhet för barn och ungdom	5
Skapa förutsättningar för ett hälsosamt åldrande	6
Öka den folkhälsovetenskapliga kompetensen i kommunen	6
Övervakad tandborstning på alla förskolor och inom pedagogisk omsorg.....	7
Hälsofrämjande livsmiljöer och levnadsvanor	7
Främja fysisk aktivitet och bra matvanor	7
Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel	7
Övrigt utvecklingsarbete	8
Årets resultat	9

Karlsborg ska ha bästa hälsa i Skaraborg år 2020

Folkhälsoarbete handlar om att med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser åstadkomma en god och jämlik hälsa för hela befolkningen. Karlsborgs kommun och Östra hälso- och sjukvårdsnämnden samverkar i ett lokalt folkhälsoråd. Samverkan regleras i ett avtal vars syfte är att utveckla det lokala folkhälsoarbetet. Folkhälsorådets roll är att stödja, utveckla och samordna det lokala folkhälsoarbetet samt verka för att folkhälsofrågorna integreras i förvaltningarnas verksamhet.

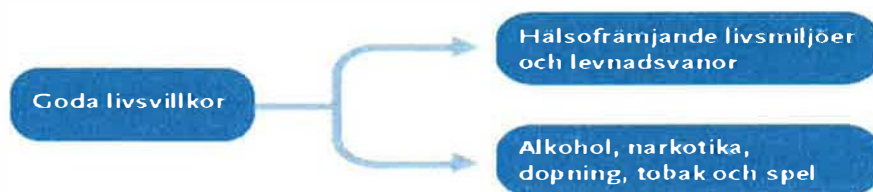
Det övergripande målet för folkhälsoarbetet är att invånarna i Karlsborg ska ha bäst hälsa i Skaraborg år 2020. Kommunfullmäktige utökade under 2013 sitt styrkort med denna målsättning. Utgångspunkt för målet har varit kommunens *Vision 2020* och *Strategisk plan för folkhälsoarbete* i Skaraborg med det övergripande målet att invånarna i Skaraborg ska ha bäst hälsa i Sverige år 2020. För att uppnå detta mål har Karlsborg ställts inför ett antal utmaningar som är indikatorer på var folkhälsan behöver förbättras.

Utmaningar för 2015 var:

- fler med bra allmänt hälsotillstånd
- fler fysiskt aktiva mer än 30 minuter per dag
- färre dagligrökare
- färre med diagnosen fetma
- färre med nedsatt psykiskt välbefinnande
- fler med bra tandhälsa

Dessa utmaningar uttrycktes som mål i folkhälsoplanen med tillägg av att minska andelen personer med riskabla alkoholvanor.

Det övergripande nationella folkhälsomålet är *att skapa samhällliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen*. Till målet finns elva målområden som har delats in i tre strategiska områden för att ge ett helhetsperspektiv. Dessa strategiska områden är:

Föreliggande verksamhetsberättelse bygger på de strategier som är antagna i folkhälsoplanen 2015. Under varje strategi redogörs för det folkhälsoarbete som folkhälsorådet initierat, samordnat eller medverkat i samt olika processer som folkhälsoplaneraren arbetat med.

Karlsborgs folkhälsoråd

Folkhälsorådets ledamöter representerar hälso- och sjukvårdsnämnden Östra Skaraborg och kommunstyrelsen Karlsborgs kommun. Rådet består också av kommunchef, chef för Vårdcentral, Närhälsan och klinikchef Folk tandvården samt folkhälsoplanerare. Rådet har haft fyra prokollförda sammanträden under 2015.

Sammansättning under året såg ut på följande sätt:

Anna Bruzell (S), ordförande folkhälsorådet, ledamot kommunstyrelsen Karlsborgs kommun.

Eva-Lott Gram (KD), vice ordförande folkhälsorådet, andre vice ordförande Östra hälso- och sjukvårdsnämnden.

Catarina Davidsson (C), ledamot folkhälsorådet, ledamot kommunstyrelsen Karlsborgs kommun.

Laila Neck (S), ledamot folkhälsorådet, ersättare Östra hälso- och sjukvårdsnämnden.

Beate Poetzsch, vårdcentralschef.

Lars Jönsson, klinikchef tandvården.

Thomas Johansson, kommunchef.

Ann Norling Gustafsson, folkhälsoplanerare.

Goda livsvillkor

Utgångspunkten i vårt arbete är utmaning i den folkhälsopolitiska policy som handlar om trygga och goda uppväxtvillkor, det beskrivs på följande sätt ” Förhållanden under uppväxten får konsekvenser långt fram i livet. I barndomen grundläggs förutsättningar för god psykisk och fysisk hälsa”. I arbetet att få Skaraborgs bästa hälsa 2020 prioriteras därför barn och ungdomar och deras uppväxtvillkor.

En bra start i livet och föräldrastöd

Utgångspunkten för utvecklingen av arbetet med att stödja barn och ungdomar samt deras föräldrar är den *Nationella strategin för ett utvecklat föräldrastöd - en vinst för alla* som regeringen tog fram 2009. Syftet med arbetet är att skapa förutsättningar för bra uppväxtvillkor genom att erbjuda föräldrar kontinuerlig stöttning under barnens uppväxttid. Mål är att **alla** föräldrar och barn ska erbjudas stöd. Under året har personalen på familjecentralen utbildat sig till gruppletare i föräldrastödsprogrammet *Alla Barn i Centrum* (ABC). Personalen har därefter erbjudit detta stöd till föräldrar med barn upp till 6 års ålder. Folkhälsorådet har också bidragit till andra kompetenshöjande insatser för familjecentralens personal.

Östra hälso- och sjukvårdsnämnden erbjöd Skaraborgs kommunerna att söka medel för arbete för social hållbarhet. Karlsborg var en av dessa kommuner. Socialtjänsten tillsammans med skolan ansökte om pengar och beviljades detta för 2015 och 2016. Syftet med arbetet är att utveckla en samverkansmodell mellan skola och socialtjänst. Utvecklingsområde i detta arbete är elevhälsan och det universella och riktade föräldrastödet samt samordningen av insatser till barn och unga och dess familjer i kommunen. En grupp bestående av personal från familjecentralen, elevhälsan och representanter från rektorsgruppen har varit på en inspirationsdag om Grästorps kommuns arbete med *Team Agera*. Tankar och ideér från denna dag kommer vara till nytta i det kommande arbetet.

Karlsborg har en stor andel invånare som tjänstgör inom Försvarsmakten. Den fredsbevarande insatsen i Mali med start 2015 berör därför många med barn direkt eller indirekt. Som ett led i föräldrastödsarbetet på familjecentralen anordnades i samverkan med vårdcentral, barnvårdscentral, Soldathemmet och Försvarsmakten, Karlsborg den 7 januari en studiedag för all förskole- och skolpersonal. Föreläsare var bland annat beteendevetare Petra Krantz Lindgren som tog upp ämnen som ”så blir du en pratbar vuxen” samt om förtrolighet och tillit i kommunikationen med barn.

För att öka barn och ungas läsning har Kultur- och Fritidsförvaltningen i samverkan med bland annat folkhälsorådet startat ett projekt *Mot nya MÅL; idrott och läsning i förening*. Många av kommunens idrottsföreningar har sina träningar förlagda på Moliden, vilket gör anläggningen till en lämplig plats att skapa spännande och förhoppningsvis fruktbara möten med idrottande barn och ungdomar, litteraturen och läsandet. Syftet är att erbjuda ett överraskande och inspirerande möte med litteratur som väcker läslust i ämnen som engagerar.

Hälsofrämjande skolutveckling

Miljön i skolan ska syfta till att långsiktigt främja barn och ungas fysiska och psykiska hälsa. Målet är att den personal som arbetar med och möter barn och ungdomar i vår kommun ska bemöta dem med ett helhetsperspektiv på hälsa. För att belysa och skapa medvetenhet kring de faktorer som bidrar till hälsa föreläste Ing-Marie Wieselgren, Statens kommuner och landsting (SKL) om *Hälsofrämjande skolutveckling - från förskolan till gymnasiet*, vid en gemensam utbildningsdag för all personal från kommunens skolor och friskolan i Forsvik.

Under hösten har också personal i förskolan tagit del av föreläsningen *En utmanande vardag i förskolan*. Barn utvecklas i olika takt. Många av de utmaningar personal möter i förskolan är kopplade till att barnet inte utvecklat färdigheten att klara av en viss situation. Föreläsningen ger pedagogerna strategier och verktyg för att underlätta dagen för barnen samt att få ett gott samarbete med föräldrarna.

Delaktighet och inflytande

På kommunens webbplats kan den som vill söka och få information om folkhälsa och folkhälsorådet. Här kan man också länka sig vidare till regionala och nationella webbplatser som rör folkhälsostatistik. Webbplatsen har också använts som informationskanal i antilångningskampanjen "Tänk om".

Folkhälsorådet har under året stöttat kostenheten i arbetet med genomförande av den skolmatsenkät som kommunstyrelsen beställt. Elever i årkurs 3,6 och 9 i kommunens grundskolor har fått ge sin syn på hur de upplever skolmåltiderna. Undersökningen kommer att redovisas i form av en rapport i mitten av januari 2016.

Samtal med ansvariga inom LSS har genomförts för att påbörja utvecklingsarbete under 2016. Personal som ska leda projektet har varit på livsmedelsverkets konferens "Mat, måltider och funktionsnedsättning".

Arbete inom området delaktighet och inflytande har också bedrivits genom folkhälsobidragen, se nedan.

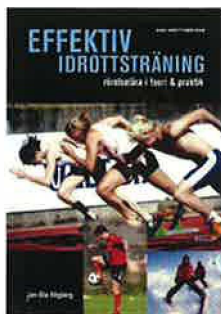
Stödja ideella föreningar som bedriver verksamhet för barn och ungdom

En översyn av föreningsbidragen har genomförts inom Kultur – och fritidsnämnden och resulterade i ny utformning av kommunens föreningsbidragen från och med 2015. Detta bidrog till att även folkhälsobidragen förändrades. Folkhälsobidraget fördelades under 2015 mellan nedan fyra områden:

- uppdrag till idrottsrådet att genomföra utbildningsinsatser
- uppdrag till rådet för funktionshinder
- bidrag till ideella föreningar att anordna aktiviteter som främjar integration
- bidrag till ideella föreningar att anordna aktiviteter med hälsofrämjande och/eller förebyggande arbete inom Alkohol-, Narkotika-, Dopning-, Tobak- och spel (ANDTS)

Ab Rög

Rådet för funktionshinder frågor (RFF) anordnade en temadag *Ett gott liv för alla* för elever och lärare på Carl Johanskolan. Dagen innehöll information från ett flertal organisationer samt parasport förevisning av Parasport Västergötland. Parasportförbundet Västergötland anordnade också en utbildningsdag för elever och lärare på Strandskolan.

Idrottsrådet och föreningskonsulent Thorbjörn Ingvarsson samt SISU Idrottsutbildarna bjöd i början av hösten in i föreningarna i kommunen till utbildningen *Effektiv idrottsträning*.

Utbildningstillfället utgick från boken med samma namn, är verksamhetsneutral och passar de flesta idrotter. Tanken är att detta ska kunna generera fler som blir intresserade av att bli ledare samt att ge de som är ledare påfyllning om ledarkunskap. Tre föreningar var representerade och flera var ungdomar.

Under MåBraVeckan anordnades också en utbildningskväll med Mattias Sunneborn om träning. De ledare/tränare som deltog denna kväll fick boken *Träna snabbhet och explosivitet*. 100 personer deltog denna kväll.

För områdena integration och ANDTS utlystes en ansökan till ideella föreningar och studieförbund. Av de fem ansökningarna beviljades fyra av dem folkhälsobidrag. Bidragen har gått till:

- Mångkulturellt knytkalas
- En dag i Astrid Lindgrens värld
- Sommargympa
- Musik- och kulturdag i Mölltorp

Av dessa aktiviteter genomfördes inte Sommargympa och medel återbetalades. Studieförbundet Vuxenskolan har beviljats att genomföra sin aktivitet "Musik- och kulturdag i Mölltorp" innan mars månads utgång 2016.

Skapa förutsättningar för ett hälsosamt åldrande

Under året har samtal förts med verksamhetschefer vid socialförvaltningen om det hälsofrämjande och förebyggande arbetet kring seniorer. Träffpunkter, dagverksamheter och verksamhet via anhörigsamordnare är viktiga arenor i detta arbete. Socialförvaltningen har under 2015 inte haft något utrymme för ytterligare utveckling i samverkan med folkhälsorådet.

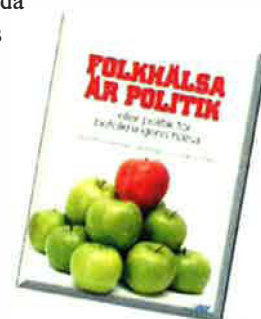
Samtal har förts med chefen för Närhälsan och i slutet på året har en kontaktperson utsetts i samverkansarbetet för ett hälsosamt åldrande. Arbetet med fler utvecklingsområde för att skapa förutsättningar för ett hälsosamt åldrande fortsätter under 2016.

Öka den folkhälsovetenskapliga kompetensen i kommunen

Alla beslut som politiker fattar har betydelse för folkhälsan. En kommun har stora möjligheter att påverka förutsättningarna för god folkhälsa bland kommuninvånarna bland annat genom att erbjuda en bra utbildning till barn och unga för att ge en bra start livet. Under våren genomfördes en utbildning för kommunstyrelsens ledamöter under temat "*Folkhälsa är politik*". Jan Linde, Svensk förening för folkhälsoarbete, höll i utbildningen.

Folkhälsoplanerare Ann Norling Gustafsson har erbjudit stöd till alla nämnder att bryta ned folkhälsomålen i respektive nämnds styrkort. I början av september tog barn-och utbildningsnämnden del av detta stöd.

Övervakad tandborstning på alla förskolor och inom pedagogisk omsorg

Folktandvårdens arbetet med att introducera övervakad tandborstning i alla kommunens förskolor har fortsatt under 2015. Folktandvårdens chef har haft samtal med förskolechefen om att införa övervakad tandborstning på förskolorna i Karlsborgs tätort. Förskolorna i Mölltorp, som under 2013 införde övervakad tandborstning, har fått fortsatt stöd från folktandvården i utvecklingen av detta arbete. Folkhälsorådet har vidarebefodrat den skrivelse från tandvårdsstyrelsen från 2014 till berörda tjänstemän och politiker.

Hälsofrämjande livsmiljöer och levnadsvanor

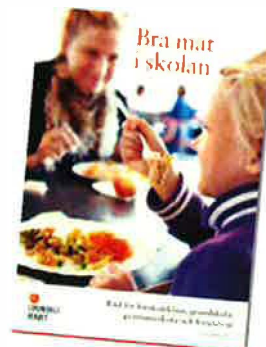
Främja fysisk aktivitet och bra matvanor

Inom ramen för hälsofrämjande skolutveckling genomförde folkhälsoråden i Hjo, Tibro, Karlsborg och Tidaholm ett samarbete inom området övervikt och fetma. Insatsen genomfördes genom en inspirationsdag i september för verksamhetschefer inom förskola och skola, elevhälsoteam, kostchefer och dietister samt för personal på folktandvården, familjecentralen och BVC. Dagen syftade till att stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för att motverka övervikt och fetma hos barn.

Dagens tema *Hur kan vi stärka det hälsofrämjande och förebyggande arbetet för att förhindra övervikt hos barn?* bestod av föreläsningar och workshop och hölls vid Hjo folkhögskola. Inbjudna föreläsare var nutritionisten Andrea Friedl, barnläkaren Rebecca Enander samt dietisten Lena Ljungkrona-Falk.

Det samarbete med Västra Götalands nätverk, Skolmatsakademien har påbörjats 2015. Målet är att stötta den offentliga måltiden i syfte att ge våra barn och ungdomar en god och näringsrik måltid som i sin tur skapar förutsättningar för att må bra och orka med skoldagen. Under året har arbetet med att revidera kostprogrammet har pågått tillsammans med kostenheten, skola och vård och omsorg. Under v 39-41 genomfördes en skolmatsenkät, där elever i åk 3, 6 och 9 på Karlsborgs grundskolor har fått ge sin syn på skolmåltiden samt vilka matvanor de har. Undersökningen kommer att redovisas i form av en rapport i mitten av januari 2016.

Tillsammans med folkhälsokommittén Västra Götalandsregionen delades under 2014 och 2015 ut en specialutgåva av tidningen Bamse till alla 4- och 6-åringar. Tidningen ska fungera som ett hjälpmedel och ett stöd i samtal om hälsa med barn och vårdnadshavare på Barnvårdscentralen (BVC) och vid folktandvården (FTV). Under 2015 fick de nysvenska barnen och dess familjer möjlighet att ta del av tidningen på arabiska, persiska, engelska eller somaliska. Alla förskolor, väntrum på FTV, BVC och Vårdcentralen samt biblioteken har fått exemplar av dessa specialutgåvor.

Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Sedan flera år pågår arbetet med anti-rök- och snuskort för elever i årskurs 6-9. Detta har även pågått under 2015. De elever som innehar ett kort förbinder sig att vara tobaksfria och kan i gengäld vara med i ett antal utlotningar med priser eller billigare inträde till drogfria arrangemang i Ungdomsgruppen Hjo-Ti-Borgs regi. En översyn av dessa kort har påbörjats av Ungdomsgruppen och kommer fortsätta under 2016.

Hälsofrämjande skolutveckling är en del av skolans drogförebyggande arbete. Studier av skolmiljö visar att en välstrukturerad undervisning, där eleverna upplever att de kan påverka sin situation i skolan minskar risken för skolmisslyckanden och utagerande problem. Det leder också till minskad konsumtion av droger. Unga behöver

också kunskap om droger för att stärka sin förmåga att ta ställning, genomskåda myter och värdera olika budskap, i media, på nätet och i ungdomsgrupper.

Arbetet med att begränsa tillgängligheten av alkohol till ungdomar är en strategisk fråga i Västra Götalands län. Under året har Länsstyrelsen, Polismyndigheten, folkhälsoenheten, länsnykterhetsförbundet och kommuneri Västra Götaland arbetat tillsammans. Folkhälsomyndigheten och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, har varit ett stöd i det regionala och lokala arbetet. Arbetet har pågått under hela året med särskilt fokus på riskhelger.

Kommunen deltog under året i antilangningskampanjen "TänkOm" som riktat sig till föräldrar, äldre syskon och kompisar. Föräldrar till elever på Carl Johanskolan har fått informationsbrev samt broschyr med rubriken "Tänk om fler föräldrar hjälptes åt att sätta gemensamma gränser kring alkohol". På kommunens webbplats och facebook fanns inför riskhelger information. Dessutom affischerade flertalet butiker och frisörsalonger i Karlsborgs kommun budskapen från "TänkOm" inför skolavslutningen.

Från och med 2014 finns på kommunens, barn- och utbildningsförvaltningens samt folkhälsorådets hemsidor en länk till den nationella webbsidan om kampanjen "TänkOm" som pågår året runt. Förfrågan om samarbete kring kampanjen har gått ut till föreningarna i Karlsborgs kommun via föreningssamordnaren.

"Dopningsfritt Skaraborg" är en Skaraborgssamverkan mot dopning. I Karlsborg samverkar sedan hösten 2013 träningsanläggningarna, kommunen, polisen samt Närhälsan Karlsborg. Samarbetet syftar till att försvåra användandet av dopningspreparat. Ett avtal är framtaget som skrivs på av medlemmarna på anläggningarna och som möjliggör dopningstester. Avtalet är ett unikt arbetsverktyg för anläggningarna och ett sätt att kunna erbjuda dopningsfria träningsmiljöer. Under hösten genomfördes stickprov på två av kommunens träningsanläggningar.

Övrigt utvecklingsarbete

Folkhälsoplaneraren har i linje med det lokala folkhälsoavtalet, under året fört samtal med förvaltningscheferna i kommunen om folkhälsoarbetet i respektive förvaltning samt utvecklingen av arbetet för att nå målet *Bäst hälsa 2020*.

Samverkan med studieförbunden i kommunen har skett genom det lokala folkbildningsrådets möten, där också kommunens kultur- och fritidsförvaltning är representerade. Folkhälsoplaneraren har också haft enskilda möten med några studieförbund som vill arbeta utifrån de utmaningar i folkhälsoarbetet som Karlsborg ställts inför.

Folkhälsoplaneraren har deltagit i kommunens arbete kring att förebygga våldsbejakande extremism.

Folkhälsoenheten och Töreboda kommun inbjöd under våren folkhälsoråden i Skaraborg till Sötåsens Naturbruksgymnasium för en dag kring *Social hållbarhet och erfarenhetsutbyte*. Margareta Kristenson, professor och överläkare i socialmedicin och ordförande i Östgötakommissionen, föreläste kring jämlik hälsa och Lennart Svensson, professor i sociologi beskrev hur vi får ett hållbart utvecklingsarbete. Kommunen deltog med ett antal politiker och tjänstemän. Gunilla Druve Jansson, ordförande i Östra hälso- och sjukvårdsnämnden och Tommy Sandberg, kommunchef Töreboda redovisade halvtidsuppföljningen av *målet bäst hälsa 2020* i Skaraborg.

En strategidag för sociala investeringar genomfördes i september månad. Temat för dagen var *Fullföljda studier – en social investering för starkt tillväxt i Skaraborg*. Framgångsfaktorer för fullföljda studier redovisades samt forskning och goda exempel från Skaraborgs kommuner presenterades. Kommunen deltog med ett antal tjänstemän.

Uppföljning av kommunens folkhälsoarbete sker genom att folkhälsoplaneraren har tagit fram *Välfärdsnyckeltal – folkhälsa* för kommunen. Välfärdsnyckeltalen tar sin utgångspunkt från det nationella folkhälsomålen med dess

elva målområden. Nyckeltalen ger en bild av kommuninvånarnas livsvillkor och levnadsvanor, vilket ger signaler om behovet av hälsofrämjande och förebyggande insatser i kommunen. Valda delar av *välståndsnickeltal – folkhälsa* återfinns i kommunens årsredovisning för 2015.

Under 2015 förlängdes folkhälsoavtalet mellan kommunen och Östra hälso- och sjukvårdsnämnden med två år från den 1 januari 2016. I samband med denna avtalsförlängning beslutade kommunen att ersättningen till folkhälsorådets budget skulle höjas från 11 kr per invånare och huvudman till 15 kr per invånare och huvudman från och med 2016.

Årets resultat

Folkhälsorådets budget samfinansieras av Karlsborgs kommun och Östra hälso- och sjukvårdsnämnden. Folkhälsorådets budget är cirka 150 000 kr för år 2015. Av årets budget återstår 385 kronor.

	Bokslut 2015	Budget 2015	Avvikelse
<hr/>			
Verksamhetens kostnader			
Goda livsvillkor	119 345 kr	125 000 kr	5 655 kr
Hälsofrämjande livsmiljöer och levnadsvanor	14 313 kr	12 000 kr	-2 313 kr
ANDTS	12 656 kr	11 000 kr	-1 656 kr
Övriga kostnader	4 246 kr	5 000 kr	754 kr
Justeringspost ANDTS ¹		-3 000 kr	
Justeringspost invånare ²		-2 056 kr	-2 056 kr
Årets resultat	150 560 kr	147 944 kr	385 kr

¹ Kommunstyrelsen finansierar Antilagningskampanjen "Tänkom" 2015

²Huvudmännen har finansierat folkhälsorådets budget med 11 kr/inneväånare vilket innebär 73 972 kr från respektive huvudman. Totalt 147 944 kr.

AB EK

Utskriven av : Ann Norling Gustafsson

Kod	Objekt	ÅRSBUDGET	UTFALL		ÅTERSTÅR
			Jan 15 - Mån 13 15	Jan 15 - Mån 13 15	
	Text				
62021	GODA LIVSVILLKOR	125 000,00	119 344,67	119 344,67	5 655,33
62022	HÄLSOFRÄMJ. LIVSMILJÖER	12 000,00	14 312,75	14 312,75	-2 312,75
62023	ANDTS	11 000,00	12 655,75	12 655,75	-1 655,75
62024	ÖVRIGT	5 000,00	4 246,30	4 246,30	753,70
6		153 000,00	150 559,47	150 559,47	2 440,53
Totaler		153 000,00	150 559,47	150 559,47	2 440,53

Av Edg